

Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumları ile Örgütsel Bağlılık Algı Düzeyleri Arasındaki İlişki

Ahmet KAYA^a

Mehmet KAYA^b

Hüseyin GEZEN^c

Geliş Tarihi: 29 Ocak 2024 Kabul Tarihi: 27 Haziran 2024 Yayın Tarihi: 30 Haziran 2024

Özet

Bu araştırmanın amacı öğretmenlerin okulda kalma tutumları ile örgütsel güven algı düzeyleri arasındaki ilişkiyi ortaya çıkarmaktır. Araştırma betimsel ilişkisel tarama modelinde incelenmiştir. Araştırmanın örneklemini belirlerken basit seçkisiz örnekleme yöntemi tercih edilmiş; toplamda 410 öğretmenin katılımı ile veri toplanılmıştır. Araştırma verilerinin toplanması amacıyla "Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumu Ölçeği" ve "Öğretmenler için Örgütsel Bağlılık Ölçeği" kullanılmıştır. Değişkenler arasındaki ilişkiyi belirlemek adına Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı yordama için çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin okulda kalma tutumları ve örgütsel bağlılık algıları yüksek düzeyde bulunmuştur. Öğretmenlerin okulda kalma tutumları ile örgütsel bağlılık arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde anlamlı ilişkiler olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algıları okulda kalma tutumlarının pozitif yordayıcısı ve öğretmenlerin okulda kalma tutumlarına ait varyansların %53'ünün örgütsel bağlılık ile açıklandığı tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Okulda kalma tutumu, Öğretmen, Örgütsel bağlılık.

The Relationship Between Teachers' Attitudes Towards Staying at School and Their Perception Levels of Organizational Commitment

Abstract

The purpose of this study is to reveal the relationship between teachers' attitudes towards staying at school and their perception levels of organizational trust. The research was analyzed in descriptive relational survey model. While determining the sample of the study, simple random sampling method was preferred; data were collected with the participation of 410 teachers in total. "Teachers' Attitudes towards School Retention Scale" and "Organizational Commitment Scale for Teachers" were used to collect the data. Pearson Product Moment Correlation Coefficient was used to determine the relationship between the variables and multiple regression analysis was used for prediction. According to the results of the study, teachers' attitudes towards staying at school and their perceptions of organizational commitment were found to be at a high level. It was determined that there were positive and highly significant relationships between teachers' attitudes towards staying at school and organizational commitment. Teachers' perceptions of organizational commitment were found to be a positive predictor of teachers' attitudes towards staying at school and %53 of the variance of teachers' attitudes towards staying at school was explained by organizational commitment.

Key Words: Attitude to stay at school, Organizational commitment, Teacher.

^aProf. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, ahmetkaya@ksu.edu.tr, ORCID:0000-0001-8899-9178

^bÖğretmen, MEB, mehmetkaya@gmail.com, ORCID: 0009-0008-1638-6928

^cÖğretmen, MEB, hsyngzn8520@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-6969-6996 (Sorumlu Yazar)

Giriş

Bireylerin kendi başlarına ulaşamayacakları hedeflere bir araya gelerek ulaşmaları sonucunda örgütler meydana gelmektedir (Başaran, 2008). Örgütler; bireylerin temel ihtiyaçlarını gidermek ve herkesçe ortak olan amaçları gerçekleştirmek adına oluşturulmaktadır (Han, 2019). İnsan hayatını kolaylaştırmak adına var olan örgütlere örnek olarak; bireylerin eğitim hayatlarına etki eden hatta eğitim hayatının sonrasını da etki eden eğitim örgütleri olan okullar gösterilebilir (Gezen, 2022). Eğitim kurumlarının belirledikleri hedeflere ulaşmalarında öğretmenlerin nitelikleri önem taşımaktadır (Leithwood ve ark., 2008). Eğitim örgütü olan okulların diğer okullara göre daha nitelikli olması adına işini iyi yapan, çalışkan, dürüst ve okuluna kurumuna bağlı öğretmenlere sahip olması gerekmektedir (Sonnentag ve Freser, 2002). Sosyal bir örgüt olan okulların istenilen hedeflere ulaşmasında okul içerisinde çalışan öğretmenlerin işlerini severek yapmaları ve işlerine, okullarına, öğrencilerine tutkulu bir şekilde bağlı olmaları gerekmektedir. Eğitimin en önemli parçası olan öğretmenlerin işlerini sevmeleri ve işlerine bağlı olmaları nitelikli eğitimin vazgeçilmezidir. Okulun sosyal ortamı öğretmenlerin sahip oldukları duygu, düşünce ve psikolojik davranışlar gibi etkenler öğretmen verimliliğini etkileyebilmektedir (Gezen & Kaya, 2023). Okuluna bağlı olmayan öğretmen yaptığı işin verimini önemli derecede düşürmektedir. Okuluna bağlı olmayan öğretmen bir an önce o okuldan uzaklaşmak adına raporlar, izinler almakta ve en sonunda tayin istemektedir. Eğitim kurumlarında işine sarılan, işinde mutlu olan ve çalıştığı kurumda devamlılık sağlayan öğretmenlerin varlığı için örgütsel bağlılık ve okulda kalma tutumlarının göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Bu sebeple yapılan bu çalışmada eğitim kurumlarında öğretmenlerin örgütsel bağlılık algıları ve okulda kalma tutumlarına ait algıları incelenmiş; bu iki değişkenin aralarında anlamlı ilişkilerin olup olmadığı ve bu iki değişkenin demografik değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmadığı araştırılmıştır.

Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumu

Çalışanların örgütlerinde kalmaları için örgüt içerisinde olumlu çalışma ortamlarının olması önemlidir. Örgüt yöneticilerinin sağlayacakları olumlu tutum ve davranışlar kişiyi örgütüne bağlayacaktır. Okul yönetiminin öğretmenleri gelişim noktasında desteklemeleri ve okul ortamında istenilen bir öğrenme ortamı oluşturmaları öğretmenleri okullarında kalıcı kılacaktır (Lambert vd., 2002). Örgütüne bağlanan bir birey işten ayrılma gibi olumsuz duygulardan uzak durarak işinde kalmaya devam edecektir. Eğitim kurumlarında bu durum aynen geçerlidir. Okul yönetimini öğretmene sağlayacağı kolaylıklar ve çalışma ortamı öğretmeni işine bağlı kılacaktır. Öğretmenin çalışma ortamında yaşayacağı olumlu iklimin onu okulda kalmasını destekleyeceği düşünülebilir. Farklı bir söylem ile öğretmenlerin başka okullara gitme gibi düşüncelerinden uzaklaşacağı söylenebilir (Demir, 2023). Öğretmenlerin okul değişikliği yapmalarının sıklığı artması eğitim sürecine zarar vererek verimliliği azaltmaktadır (Ingersoll, 2007). İşini seven ve donanımlı olan bir öğretmenin okulundan

soğuyup başka okullara gitmek için gösterdiği çaba nitelikli eğitim için olumsuzluklar doğurmaktadır.

Örgütsel Bağlılık

Bağlılık kelimesi Türk Dil Kurumu'na (2024) göre "*merbutiyet, bağlı olma durumu, sadakat*" olarak tanımlanmaktadır. Çalışan kişilerin iş yerlerini, kurumlarını veya örgütlerini sevmeleri kendilerini oraya ait hissetmeleri bağlılığı oluşturmaktadır. Çalışanların örgütlerine duydukları bağlılık sonucu ise örgütsel bağlılık kavramı oluşmaktadır. Güngör ve İlişen (2018) örgütsel bağlılığı; iş görenin çalıştığı iş yerine bağlı olma hali olarak tanımlamaktadırlar. Eisenberg ve ark. (1983) kişinin örgütü ile özdeşleşmesi ve çalıştığı kuruma dahil olmasının kurumunun göreceli gücü olarak belirtmektedirler. Çalıştığı kurumun değer ve hedeflerine, belirlenen değer ve hedeflere yönelik kişilerin görevine ve kurumun değerinin haricinde kendi benliğine duyduğu yakınlığa örgütsel bağlılık denir (Buchanan, 1974). Örgütsel bağlılık kişi ile örgüt arasındaki bütünleşme seviyesinin göstergesidir (Güngör ve İlişen, 2018).

Bireylerin çalıştığı örgütlere kendilerini adanmaları, severek ve isteyerek işe gitmeleri sonucunda örgütsel bağlılık oluşmaktadır. Kişinin ait olduğu örgütün amaç ve değerlerini göz önünde bulundurarak bu doğrultuda çalışması sonucunda örgütsel bağlılık meydana gelmektedir (Zenit, 2022). İşgörenlerin verimlerinde, performanslarında, güdülenmelerinde ve iş doyumlarında örgütsel bağlılığın pozitif yönlü katkıları mevcuttur (Taş, 2017). Örgüt içerisinde istenilen başarıların elde edilmesinde çalışanların örgütsel bağlılıkları önem arz etmektedir. Örgütüne bağlı olan çalışanlar devamsızlık ve işi bırakmak gibi duygulardan bağımsızdır. Bu duygulardan bağımsız olan çalışanlar örgütleri için daha çok verimli olmak için çaba sarf ederler.

Örgütün hedeflediği amaçlara ulaşması için örgütsel bağlılık önem arz etmektedir. Bir örgütün devamlılığını sağlaması ve daha güçlü olması için çalışanlarla örgüt arasında ortak olan değer ve hedeflerin fazlalaşması gerekmektedir. Kişi kendini kurumuna bağlı hissederse kurumunun başarısı ve hedefleri için ilgi, yetenek, tecrübe ve bilgilerini en üst düzeyde kullanacaktır (Yorulmaz ve Çelik, 2016). Kurumu için yenilikçi ve yaratıcı davranışlar sergileyecektir (Zenit, 2022).

Okul içerisinde istenilen hedeflere ulaşılması noktasında ön ayak olan kişiler şüphesiz öğretmenlerdir. Bir okul içerisinde öğretmenin okuluna bağlanması, kendisini okulun bir parçası olarak görmesi nitelikli eğitim çıktılarının var olmasında önem arz etmektedir. Öğretmenlerin kendilerini çalıştıkları okulun bir parçası olarak görmeleri öğrenci başarısını olumlu etkileyecektir. Öğretmen okuluna karşı bağlılık duygusunu kaybettiği zaman ister istemez öğrenci başarısı bu durumdan olumsuz etkilenecektir (Firestone & Pennel, 1993). Öğretmenin derse ve okula karşı isteksiz olduğunu gören öğrenci bu durumdan olumsuz etkilenip okula karşı olan ilgi ve alakası azalacaktır. Okulların nitelikli eğitim- öğretim

süreçlerine ulaşmaları noktasında okulun sahip olduğu kaynakları etkili bir şekilde kullanması gerekmektedir. Bu noktada en önemli kaynak öğretmen olarak göze çarpmaktadır.

Okul içerisinde var olan yöneticiler öğretmenlerin okullarına bağlı kalmaları ve kendilerini okulun bir parçası olarak görmesinde etkili olmaktadır. Bir yönetici çalışanlarının örgütsel bağlılık algılarının yüksek olmasını istiyorsa öncelikle örgütün amaçlarını göz önünde bulundurmalıdır. Bu sebeple yönetim; çalışanlar ile bilgiler paylaşmalı, çalışanlar ile olan etkileşimlerinde açık ve net olmalıdır, çalışanın etkin katılımı gerçekleştirilmeli, sorumluluk ve başarı iş gören ile paylaşılmalıdır (Bakan, 2018).

Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumları ve Örgütsel Bağlılık

Okullarda istenilen başarılarla ve hedeflere ulaşmada öğretmen faktörü büyük önem taşımaktadır. Öğretmenin okul içerisinde mutlu olması, kendisini okuluna ait hissedip bağlanması ve okulunda kalıcı olarak kalmaya devam etmesi onun daha verimli çalışmasını sağlayacaktır. Bir örgütün ayakta durabilmesi ve daha çok gelişimini gerçekleştirmesi için çalışanlarının işe ve kurumlarına karşı olumlu duygular beslemesi ve barındırması gerekmektedir (Kaplan, 2020). Olumlu bir çalışma ortamı öğretmeni işine karşı güdüleyecek ve performansını artırarak en üst düzeyde verimli olmasına yol açacaktır. Okulunda olumlu şartlar altında çalışan bir öğretmen okuluna ve işine bağlı kalacaktır. Bu noktada okul içerisinde örgütsel bağlılığın artması öğretmenleri okullarından ayrılma duygusunu azaltıp okullarında kalmalarını sağlayacaktır. Buradan örgütsel bağlılık öğretmenlerin okulda kalma tutumlarını yordayacağı söylenebilir. İlgili literatür incelendiğinde eğitim kurumlarında öğretmenlerin örgütsel bağlılık algıları ile okulda kalma tutumları arasındaki ilişkiyi inceleyen

Yöntem

Bu bölümde; araştırmanın modeli, evreni ve örnekleme, veri toplama araçları ile elde edilen verilerin analizinde kullanılan yöntemler yer almaktadır.

Araştırma Modeli

Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algıları ve okulda kalma tutumları arasındaki ilişkinin incelendiği bu çalışma nicel bir araştırma olarak gerçekleştirilmiştir. İki değişkeninin birlikte değişimini ve iki değişken arasındaki ilişkinin düzeyini ortaya çıkarmayı hedefleyen *ilişkisel araştırma* yöntemi kullanılmıştır (Akbay, 2019).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini 2023-2024 eğitim-öğretim yılının birinci döneminde, Kahramanmaraş iline bağlı Onikişubat ve Dulkadiroğlu merkez ilçelerinde kamuya ait anaokulu, ilkokul, ortaokul ve liselerde görev yapmakta olan öğretmenler oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleme belirlenirken basit seçkisiz örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Basit seçkisiz örnekleme yönteminde katılımcılar belirlenen evren içerisinde rastgele seçilmektedir (Büyüköztürk ve ark., 2017). Araştırmanın evreni doğrultusunda örneklem sayısını belirlemek için Büyüköztürk vd. (2017) tarafından belirlenen formül kullanılmıştır. Yapılan hesaplamalar sonucunda Onikişubat ve Dulkadiroğlu merkez ilçelerinde bulunan 9475 öğretmen için en az 370 katılımcının gerekli olduğu görülmüştür. Bu doğrultuda toplamda 410 katılımcıya ulaşılmıştır. Araştırmaya ait çalışma grubunun demografik özellikleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1.

Katılımcıların Demografik Özelliklerine İlişkin Frekans ve Yüzdeleri

Değişken	Kategori	f	%
Cinsiyet	Erkek	182	44.4
	Kadın	228	55.6
Branş	Okulöncesi Öğretmeni	37	9.0
	Sınıf Öğretmeni	147	35.9
	Sayısal Branş	51	12.4
	Sözel Branş	69	16.8
	Dil	43	10.5
Kariyer Basamağı	Diğer	63	15.4
	Öğretmen	172	42.0
	Uzman Öğretmen	218	53.2
	Baş Öğretmen	20	4.9
Görev Yapılan Okul Türü	Anaokulu	27	6.6
	İlkokul	177	43.2
	Ortaokul	159	38.8
	Lise	47	11.5
Toplam		410	100

Veri Toplama Araçları

Yapılan bu araştırma için “Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumu Ölçeği” ve “Öğretmenler için Örgütsel Bağlılık Ölçeği” veri toplama araçları olarak kullanılmıştır.

Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumu Ölçeği

Araştırmaya katılan öğretmenlerin okulda kalma tutumlarını ölçmek için Alexander (2010) tarafından geliştirilen ve Türkçe'ye uyarlaması Kaya ve Argon (2019) tarafından yapılan *Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumu Ölçeği* kullanılmıştır. Ölçek tek boyuttan ve 6 maddeden meydana gelmektedir. Ölçeğin ikinci maddesi ters puanlanan maddedir. Ölçek 5'li Likert tipinde olup cevaplar *Kesinlikle Katılmıyorum* (1), *Katılmıyorum* (2), *Kararsızım* (3), *Katılıyorum* (4) ve *Kesinlikle Katılıyorum* (5) şeklindedir. Ölçek genelinde en az 6 puan en çok 30 puan alınmaktadır. Ölçek genelinde alınan puanların çokluğu öğretmenlerin okullarında kalmak istediklerini azlığı ise öğretmenlerin okullarında kalmak istemediklerini ifade etmektedir. Kaya ve Argon (2019) yapmış oldukları güvenirlik analizleri sonucunda cronbach alpha değerini ölçek genelinde .889 olarak bulmuşlardır. Yapılan bu araştırma için ise cronbach alpha değeri ölçek genelinde .827 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değerler sonucunda *Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumu Ölçeğinin* oldukça güvenilir olduğu söylenebilir (George & Mallery, 2003). Geçerlilik çalışması için DFA yapılmış olup gerekçesi; genel hatları çizilmiş yapının model olarak doğrulanması ve ne derecede ölçüm yaptığını belirlemektir (Çokluk ve ark., 2016). Yapılan bu araştırma için DFA sonucunda *Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumu Ölçeğinin* uyum değerleri $\chi^2/sd= 1.92$, RMSEA= .047, CFI= .99, TLI =.99 ve SRMR= .02 bulunmuştur. Elde edilen bu değerler sonucunda *Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumu Ölçeğinin* geçerli olduğu ifade edilebilir (Tabachnick & Fidell, 2013).

Öğretmenler için Örgütsel Bağlılık Ölçeği

Üstüner (2009) tarafından geliştirmiş olan örgütsel bağlılık ölçeği toplamda 17 maddeden meydana gelmektedir. Ölçeğin geneline baktığımız zaman ters madde bulunmamaktadır. Ölçeğin tamamı tek boyuttan meydana gelmektedir. Ölçek formundaki maddeler 5'li likert tipindedir. Ölçek maddelerine verilen puanların toplamının ortalaması katılımcının örgütsel bağlılık algı düzeyini göstermektedir. Ölçekte en fazla 85 puan alınırken en az 17 puan alınmaktadır. Ölçeklerde alınan puanların yüksek olması yüksek örgütsel bağlılık düzeyine, düşük olması ise düşük örgütsel bağlılık düzeyine denk gelmektedir.

Üstüner (2009) yapmış olduğu güvenirlik analizleri sonucunda cronbach alpha

değerini .96 olarak bulmuştur. Yapılan bu araştırma için ise cronbach alpha değeri ölçek genelinde .97 olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değerler sonucunda *örgütsel bağlılık ölçeğinin* oldukça güvenilir olduğu söylenebilir (George & Mallery, 2003). Geçerlilik çalışması için DFA çalışması yapılmış olup gerekçesi; genel hatları çizilmiş yapının model olarak doğrulanması ve ne derecede ölçüm yaptığını belirlemektir (Çokluk ve ark., 2016). Yapılan bu araştırma için DFA sonucunda *örgütsel bağlılık ölçeğinin* uyum değerleri χ^2/sd 3.01, RMSEA .070, CFI .97, TLI .96 ve SRMR .02 bulunmuştur. Elde edilen bu değerler sonucunda *örgütsel bağlılık ölçeğinin* geçerli olduğu ifade edilebilir (Tabachnick & Fidell, 2013).

Verilerin Toplanması

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulundan 12 Ocak 2024 tarih ve 2024-1 oturum sayısı ile etik kurul izni alınmıştır. Yine bu çalışmada kullanılan ölçekler için ölçek sahiplerinden gerekli izinler alınmıştır.

Verilerin Analizi

Eğitim kurumlarında öğretmenlerin okulda kalma tutumları ile örgütsel bağlılık algılarının ne düzeyde olduğunu tespit ederek iki değişken arasındaki olası ilişkileri ortaya çıkarmayı hedefleyen bu çalışmada elde edilen veriler uygun istatistiksel programlar kullanılarak çözümlenmiştir. Araştırmanın birinci alt probleminin cevabı olan örgütsel bağlılık ve okulda kalma tutum düzeylerini bulmak için frekans, ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. İkinci alt problemi cevaplamak için bağımlı değişkenler olan örgütsel bağlılık ve okulda kalma tutumu algı düzeylerine ait dağılımların normal olup olmadığı kontrol edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda örgütsel bağlılık ölçeğinin geneli ile öğretmenlerin okulda kalma tutumlarına ait dağılımların çarpıklık-basıklık değerlerinin +1 ve -1 aralığında olması normal dağılım gösterdikleri kabul edilmiştir (Hair ve ark., 2013). Dağılımların normal olması sebebiyle parametrik testlerin kullanılması uygun görülmüştür. İki kategorili değişkenlerde *Bağımsız Gruplar t-Testi* ikiden fazla kategori içeren değişkenlerde ise *Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA)* kullanılmıştır (Yazıcıoğlu & Erdoğan, 2004). Kategoriler arasında anlamlı farklılıkların belirlenmesi adına Post-Hoc (Bonferroni) testi uygulanmıştır. Üçüncü alt problemin cevabı örgütsel bağlılık ve öğretmenlerin okulda kalma tutumları arasındaki olası ilişkileri belirlemek için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı kullanılmıştır. Dördüncü alt problemin cevabını bulmak için ise çoklu regresyon analizi yapılmıştır. Güven aralığı araştırmanın hata payını belirlemektedir.

Bulgular

Bu bölümde belirlenen sorular doğrultusunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Birinci Soruya İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci sorusu öğretmenlerin örgütsel bağlılık algıları ve okulda kalma

tutumlarına ait düzeylerinin ne olduğudur. Bu soru için yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular aşağıda verilmiştir.

Tablo 2.

Ölçme Araçlarından Elde Edilen Çarpıklık, Ortalama, Standart Sapma Değerleri ve Ortalamaların Karşılık Geldiği Aralık

Ölçek/Boyut	Çarpıklık	Basıklık	$\bar{x}$	ss	Aralık
Örgütsel Bağlılık	-.479	-.407	3.41	.94	Çoğu Zaman
Okulda Kalma Tutumu	-.387	-.203	3.57	.75	Katılıyorum

Tablo 2’de örgütsel bağlılık ölçeği ile öğretmenlerin okulda kalma tutumu ölçeğinin çarpıklık-basıklık değerleri -1 ile +1 arasında olduğu bu sebeple dağılımlarının normal olduğu görülmektedir (Hair ve ark., 2013).

Tablo 2’de verilen bilgilere bakıldığında öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarına ait ortalamaları 3.41 ve standart sapması .94 sahip olduğu aralık ise *çoğu zaman* görüşüne denk gelmektedir. Öğretmenlerin okulda kalma tutumlarının ortalaması 3.57 ve standart sapması .75 sahip olduğu aralık ise *katılıyorum* görüşüne denk gelmektedir.

İkinci Soruya İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci sorusu öğretmenlerin örgütsel bağlılık algıları ile okulda kalma tutumlarının cinsiyet, branş, kariyer basamağı ve görev yapılan okul türü değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar gösterip göstermediğinin incelenmesine yöneliktir. Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının ve okulda kalma tutumlarının cinsiyet değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 3’te verilmiştir.

Tablo 3.

Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Algıları ve Okulda Kalma Tutumlarının Cinsiyet Değişkenine göre Bağımsız Gruplar için t-Testi Sonuçları

Ölçek/Boyut	Kategori	N	$\bar{x}$	ss	t	p
Örgütsel Bağlılık	Erkek	182	3.54	.87	2.361	.019*
	Kadın	228	3.32	.99		
Okulda Kalma Tutumu	Erkek	182	3.66	.71	1.396	.164
	Kadın	228	3.45	.78		

p<.05*, p<.01**

Tablo 3’e bakıldığında öğretmenlerin okulda kalma tutumları cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturmaz iken (p>.05) örgütsel bağlılık algılarında ise anlamlı farklılık meydana geldiği görülmektedir (p<.05). Anlamlı farklılıklara bakıldığında erkek öğretmenlerin puanlarının kadın öğretmenlere göre daha yüksek olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının ve okulda kalma tutumlarının branş değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4.

Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Algıları ve Okulda Kalma Tutumlarının Branş Değişkenine göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Ölçek/Boyut	Kategori	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Örgütsel Bağlılık	Okulöncesi Öğretmeni	37	3.26	103	2.155	.058
	Sınıf Öğretmeni	147	3.60	.83		
	Sayısal Branş	51	3.29	.92		
	Sözel Branş	69	3.28	1.02		
	Dil	43	3.24	1.08		
	Diğer	63	3.47	.93		
Okulda Kalma Tutumu	Okulöncesi Öğretmeni	37	3.37	.51	1.252	.284
	Sınıf Öğretmeni	147	3.51	.49		
	Sayısal Branş	51	3.38	.52		
	Sözel Branş	69	3.37	.56		
	Dil	43	3.42	.55		
	Diğer	63	3.50	.52		

Tablo 4'e bakıldığında öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının ve okulda kalma tutumlarının branş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir ($p>.05$).

Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının ve okulda kalma tutumlarının kariyer basamağı değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5.

Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Algıları ve Okulda Kalma Tutumlarının Kariyer Basamağı Değişkenine göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Ölçek/Boyut	Kategori	N	$\bar{x}$	ss	F	p
Örgütsel Bağlılık	Öğretmen	172	3.32	1.00	2.151	.118
	Uzman Öğretmen	218	3.47	.90		
	Baş Öğretmen	20	3.69	.86		
Okulda Kalma Tutumu	Öğretmen	172	3.50	.55	1.011	.365
	Uzman Öğretmen	218	3.61	.50		
	Baş Öğretmen	20	3.92	.45		

Tablo 5'e bakıldığında öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının ve okulda kalma tutumlarının kariyer basamağı değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturmadığı görülmektedir ($p>.05$).

Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının ve okulda kalma tutumlarının görev yapılan okul türü değişkenine göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Algıları ve Okulda Kalma Tutumlarının Görev Yapılan Okul Türü Değişkenine göre Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) Testi Sonuçları

Ölçek/Boyut	Kategori	N	$\bar{x}$	ss	F	p	Post-Hoc (Bonferroni)
Örgütsel Bağlılık	Anaokulu	27	3.14	1.05	3.866	.010*	İlkokul>Lise
	İlkokul	177	3.58	.86			
	Ortaokul	159	3.36	.98			
	Lise	47	3.18	.97			
Okulda Kalma Tutumu	Anaokulu	27	3.31	.55	3.147	.025*	İlkokul>Lise
	İlkokul	177	3.70	.49			
	Ortaokul	159	3.54	.53			
	Lise	47	3.39	.54			

p<.05*, p<.01**

Tablo 6'ya bakıldığında öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının ve okulda kalma tutumlarının görev yapılan okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturduğu görülmektedir (p>.05). Anlamlı farklılıklara bakıldığında hem örgütsel bağlılık algılarında hem de okulda kalma tutumlarında ilkokulda görev yapan öğretmenlerin puanlarının lisede görev yapan öğretmenlerin puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir.

Üçüncü Soruya İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü sorusu öğretmenlerin örgütsel bağlılık algıları ve okulda kalma tutumları arasında anlamlı ilişkilerin olup olmadığının incelenmesidir. Bu soru için yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular aşağıda Tablo 7' de verilmiştir.

Tablo 7.

Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Algıları ile Okulda Kalma Tutumları Arasındaki İlişki

	Okulda Kalma Tutumu
Örgütsel Bağlılık	r= .725, p=.000**

p<.05*, p<.01**

Tablo 7'de verilen bilgilere bakıldığında öğretmenlerin örgütsel bağlılık algı düzeyleri ile öğretmenlerin okulda kalma tutumları arasında yüksek düzeyde pozitif yönlü anlamlı ilişki olduğu görülmektedir (p<.01; 0.70<r<1.00).

Dördüncü Soruya İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü sorusu öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının okulda kalma tutumlarının yordayıcısı olup olmadığının incelenmesidir. Bu soru için yapılan analizler sonucunda elde edilen bulgular aşağıda Tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.

Öğretmenlerin Okulda Kalma Tutumlarının Yordanmasına İlişkin Regresyon Analizi Sonuçları

	Değişkenler	B	Std. Hata	β	t	p
Okulda Kalma	Sabit	1.612	.096		16.785	.000**
	Örgütsel Bağlılık	.575	.027	.725	21.243	.000**

R= 0.725 R²= 0.525

F (1, 408)=451.263 p= .000

p<.05*, p<.01**

Tablo 8’de öğretmenlerin okulda kalma tutumlarının yordanmasına ilişkin yapılan regresyon analizi sonucunda regresyon modelinin istatistiksel açıdan anlamlı olduğu görülmektedir. Regresyon katsayılarının anlamlılığına ilişkin sonuçlar incelendiğinde ise örgütsel bağlılığın (β =.575; t=21.243; p=.000) okulda kalmayı pozitif yönde anlamlı yordayıcı güce sahip olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının 1 birim artması öğretmenlerin okulda kalma tutumlarının .575 birim artmasına yol açacağı görülmektedir. Öğretmenlerin okulda kalma tutumlarına ait varyansların %53’ünün örgütsel bağlılık ile açıklandığı da yukarıdaki tablodan görülmektedir.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırmada öğretmenlerin okulda kalma tutumları ile örgütsel bağlılık algı düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi amaçlanmıştır. Elde edilen bulgular ilgili alanyazın doğrultusunda tartışılmış, yorumlanmış ve önerilerde bulunulmuştur.

Öğretmenlerin okulda kalma tutumlarına ait algı düzeyleri yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Okul içerisinde var olan olumlu durumlar öğretmenin başka okullara gitmesini engellemektedir. Öğretmenin okulda kalma tutumlarının yüksek olması okuluna ait öğrencilerinden, çalışma arkadaşlarından, okul idaresinden, velilerden ve okul ile ilişkili olan tüm paydaşlar ile genel olarak olumlu baktığı görülmektedir. Öğretmenin okulda kalma tutumlarının nitelikli eğitime katkısı düşünüldüğünde; bu tutumların yüksek olması eğitim açısından iyi bir durum olduğu söylenebilir. İlgili alanyazın incelendiğinde Demir (2023) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin okulda kalma tutumlarını “Katılıyorum” düzeyinde bulmuştur. Benzer şekilde Kaya (2019) yapmış olduğu doktora çalışmada öğretmenlerin sahip oldukları okulda kalma tutumlarını “Katılıyorum” görüşüne denk geldiğini tespit etmiştir. İlgili literatür araştırmanın bu sonucunu destekler niteliktedir.

Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algı düzeyleri yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin çalıştıkları okulu sevmeleri, orada mutlu olmaları ve okullarına bağlı olmaları eğitim adına güzel bir durumdur. Öğretmenin okuluna bağlı olması istenilen eğitim çıktılarının oluşmasına katkılar sunacaktır. Bu noktada öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının yüksek çıkması eğitim için önem arz etmektedir. İlgili literatür incelendiği zaman Yeşil (2022) öğretmenlerin sahip oldukları örgütsel bağlılık düzeyini bu çalışmada ki gibi çoğu zaman düzeyinde bulmuş; Bayata (2017) bu düzeyi “iyi” olarak bulmuş; Tan (2017) “orta”

düzeyde; Demir (2022) “orta” düzeyde; Akan ve Yalçın (2015) “orta” düzeyde; Çömrü (2022) “çok” düzeyde; Kırıştı (2017) “çok” düzeyde; Çimen (2022) “kararsızım” düzeyinde; Çekin (2022) “orta” düzeyde; Akhan Çağırtekin (2022) “katılıyorum” düzeyinde; Dağlı ve Gençdal (2018) “orta” düzeyde; Demir (2016) “yüksek” düzeyde bulmuştur. Genel olarak araştırmalarda yapılan bu çalışmayı destekler sonuçlar olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin okulda kalma tutumlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturmadığı tespit edilmiştir. Buradan öğretmenin kadın veya erkek olmasının okulda kalma tutumu açısından anlamlı bir etki oluşturmadığı sonucuna ulaşılabilir. İlgili alanyazın incelendiği zaman Kaya (2019) yapmış olduğu çalışmasında erkek ve kadın öğretmenlerin okulda kalma tutumlarını birbirine yakın düzeylerde bulmuş; aralarında anlamlı bir farklılık olmadığını ifade etmiştir. Zengin (2016) ise yapmış olduğu çalışmasında kadın öğretmenlerin okulda kalma tutumlarına ait puanları erkek öğretmenlere göre daha yüksek düzeyde bulmuştur. Yine Chapa (2012) ve Guarino ve ark. (2006) yapmış oldukları çalışmalarında cinsiyet değişkeninin öğretmenlerin okulda kalma tutumları üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olduğunu bulmuşlardır. Araştırmada tercih edilen örneklemin farklı bulguların elde edilmesine yol açtığı söylenebilir.

Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algı düzeylerinin cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği ve erkek öğretmenlerin kadın öğretmenlere göre daha yüksek algıya sahip olduğu tespit edilmiştir. İlgili alanyazın incelendiğinde İlişen (2017), Derin (2019) ve Çeliker (2021) yapmış oldukları çalışmalarında cinsiyet değişkeninin öğretmenlerin örgütsel bağlılık algıları üzerinde anlamlı etkiye sahip olduğunu bulmuşlardır. Ancak Akhan Çağırtekin (2022), Cengiz (2001), Çakır (2007), Çömrü (2022), Günce (2013), Gürkan (2006), İlder (2019), Kılınçarslan (2013), Yalçın (2014) ve Zenit (2022) yapmış oldukları çalışmalarında erkek ve kadın öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinin benzer sonuçlara sahip olduklarını bulmuşlardır.

Öğretmenlerin okulda kalma tutumlarının branş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buradan öğretmenlerin sahip oldukları branşların okullarında kalmak istemelerinde anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Okulda kalma tutumunun altında okul ikliminin etkisinin önemi düşünüldüğünde benzer şartlar altında çalışan öğretmenlerin okullarında kalma tutumlarının birbirine yakın olması beklenen bir sonuçtur. Kaya (2019) yapmış olduğu çalışmasında bu bulguyu destekler sonuçlar bulmuş ve branş değişkeninin öğretmenlerinin okulda kalma tutumları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını ifade etmiştir. Ancak Guarino ve ark. (2006) yapmış oldukları çalışmalarında sayısal branşına sahip öğretmenlerin farklı sektörlere yatkınlıklarından dolayı okulda kalma tutumlarının daha düşük olduğunu bulmuşlardır.

Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algı düzeylerinin branş değişkenine göre anlamlı farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Buradan öğretmenlerin sahip oldukları branşların

okullarını sevmeye ona bağlı kalmasında anlamlı bir etkisinin olmadığı görülmektedir. Benzer şartlar altında çalışan öğretmenlerin okullarına benzer bağlılık göstermeleri beklenen bir sonuçtur. Zenit (2022) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin örgütsel bağlılığın uyum boyutunda branş değişkeninin anlamlı bir farklılık oluşturmadığını bulmuştur. İlişen (2017) yapmış olduğu çalışmada hem ölçek genelinde hem de boyutlar bazında branş değişkeninin öğretmenlerin örgütsel bağlılık algı düzeyleri üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturmadığını tespit etmiştir. Benzer şekilde Tekinarslan (2019) yapmış olduğu çalışmada örgütsel bağlılığın branş değişkenine göre farklılaşmadığını bulmuştur.

Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algı düzeyleri ve okulda kalma tutumlarının kariyer basamağı değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermediği tespit edilmiştir. Buradan öğretmenin sahip olduğu kariyerin uzman, baş veya normal öğretmen olması okuluna olan bağlılığına ve okulda kalma tutumlarına anlamlı etki etmediği anlaşılmaktadır.

Öğretmenlerin okulda kalma tutumlarının görev yapılan okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık oluşturduğu tespit edilmiştir. Anlamlı farklılıklara bakıldığında ilkokulda görev yapan öğretmenlerin okulda kalma tutumlarına ait puanlarının lisede görev yapan öğretmenlerin okulda kalma tutumlarına ait puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu sonuca gerekçe olarak öğretmenlerin hitap ettikleri öğrenci kademesinin farklılığından kaynaklandığı söylenebilir. Kaya (2019) yapmış olduğu çalışmada görev yapılan okul türü değişkeninin öğretmenlerin okulda kalma tutumları üzerinde anlamlı bir etkisinin olmadığını bulmuştur.

Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algı düzeylerinin görev yapılan okul türü değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Anlamlı farklılığın kaynağına bakıldığında ilkokulda görev yapan öğretmenlerin örgütsel bağlılık puanlarının lisede görev yapan öğretmenlerin örgütsel bağlılık puanlarından daha yüksek olduğu görülmektedir. Anlamlı olan bu farklılığın sebebi ise öğretmenlerin hitap ettikleri öğrenci çeşitliliğinden kaynaklandığı söylenebilir. Zenit (2022) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin örgütsel bağlılığın özdeşleşme ve içselleştirme boyutlarının okul türü değişkenine göre anlamlı farklılıklar oluşturduğunu tespit etmiştir. Yalçın (2014) yapmış olduğu çalışmada öğretmenlerin örgütsel bağlılığın uyum boyutunda okul türü değişkenine göre anlamlı farklılıklar oluşturduğunu bulmuştur. Ancak Çeliker (2021) yapmış olduğu çalışmada görev yapılan okul türü değişkeninin öğretmenlerin örgütsel bağlılık algı düzeyleri üzerinde anlamlı farklılıklar oluşturmadığını tespit etmiştir. Tercih edilen örneklemin bu farklılığa yol açtığı söylenebilir.

Öğretmenlerin okulda kalma tutumları ile örgütsel bağlılık algı düzeyleri arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde anlamlı ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buradan öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının yükselmesi durumunda okulda kalma tutumlarının artacağı ya da tam tersi örgütsel bağlılık algılarının azalması durumunda okulda kalma tutumlarının da

azalacağı düşünülebilir. Okul içerisinde olumlu şartların artması öğretmenlerin bağlılık duygusunu hissetmelerine yol açacaktır. Kendilerini okullarına bağlı hisseden öğretmenler okullarında kalacaklardır. Demirel ve Çakınberk (2010) yapmış oldukları çalışmalarında örgütsel bağlılığın öğretmenlerin okuldan uzaklaşmalarını önlediğini ifade etmişlerdir. Demir (2022) örgütsel bağlılığı düşük olan öğretmenlerin okul kültürüne uyum sağlayamadıklarını belirtmektedir. Örgütsel bağlılığı düşük olan öğretmenlerin okul kültürüne uyum sağlamayıp okuldan uzaklaşmayı düşünecektir.

Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin sahip oldukları örgütsel bağlılık algı düzeylerinin okulda kalma tutumlarının anlamlı yordayıcısı olduğu tespit edilmiştir. Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algı düzeyleri okulda kalma tutumlarını pozitif yönde yüksek düzeyde yordadığı görülmektedir. Öğretmenlerin okulda kalma tutumlarına ait varyansların %53'ünün örgütsel bağlılık ile açıklandığı tespit edilmiştir. Okul içerisinde öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerinin artışı okulda kalma tutumları üzerinde yüksek artışlara yol açacağı görülmektedir. Okul içerisinde öğretmenlerin kalıcılığı isteniyorsa öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarının yüksek olması gerekmektedir. Eğitim kurumlarında öğretmenlerden istenilen performansların yerine getirilmesi için örgütsel bağlılık ve okulda kalma tutumlarının yüksek tutulması gerekmektedir.

Yapılan bu araştırma sonucunda öğretmenlerin örgütsel bağlılık algı düzeyleri ile okulda kalma tutumları arasında pozitif yönlü yüksek düzeyde ilişkiler olduğu ve örgütsel bağlılığın okulda kalma tutumlarını pozitif yönde yüksek düzeyde anlamlı bir şekilde yordadığı tespit edilmiştir. Pozitif olan bu ilişki doğrultusunda öğretmenlerin okullarından ayrılmaları önlenmesi ve okullarında kalması adına örgütsel bağlılığı artıracak önlemler ve adımlar atılmalıdır. Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algılarının yükseltilmesi noktasında öncelikli önlem ve tedbirler okul yönetiminin alınmalıdır. Öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarında okul yöneticilerinin insancıl yönetim tarzlarını belirlemeleri, okul içinde sıcak iklimi oluşturma ve olumsuz her türlü durumları yok etmeleri gerekmektedir. Yapılan bu çalışma nicel olmakta örgütsel bağlılık ve okulda kalma tutumlarının incelendiği nitel ve karma araştırma yöntemleri üzerine çalışılabilir.

Araştırma Etik Kurul İzin Bilgileri ve Çıkar Çatışması Beyanı

Etik değerlendirmeyi yapan kurum: Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Etik Kurulu

Etik kurul karar tarihi/ Etik kurul belgesinin sayı numarası: 12.01.2024/2024-1

Yapılan bu çalışma için yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Akan, D. ve Yalçın, S. (2015).** Okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama* 6(1), 123-150.
- Akbay, L. (2019).** *İlişkisel araştırmalar. S. Şen (Ed.), ve İ. Yıldırım (Ed.), Eğitimde araştırma yöntemleri* (117-136). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Akhan Çağırtekin, G. (2022).** *Öğretmenlerin örgütsel değer algıları ile örgütsel bağlılık ve okul iklimi arasındaki ilişki.* (Tez No. 766290) [Doktora Tezi, Dicle Üniversitesi-Diyarbakır]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.
- Alexander, J. M. B. (2010).** *An examination of teachers' perceptions regarding constructivist leadership and teacher retention.* Unpublished Doctoral Dissertation, Walden University, U.S.A.
- Altunışık, R., Coşkun, R., Bayraktaroğlu, S., & Yıldırım, E. (2007).** *Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri.* Sakarya Yayıncılık, 226, 103-118.
- Bakan, İ. (2018).** *Örgütsel bağlılık* (2. Baskı). Gazi Kitabevi.
- Bayata, G. (2017).** *Öğretmen görüşlerine göre okul müdürlerinin demokratik tutumları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 451205)
- Buchanan, B. (1974).** Building organizational commitment: The socialization of managers in work organizations. *Administrative Science Quarterly*, 19 (4), 533- 546. <http://dx.doi.org/10.2307/2391809>.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., & Demirel, F.. (2017).** *Bilimsel araştırma yöntemleri* (24. Baskı). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Cengiz, A.A. (2001).** *Kişisel özelliklerin örgütsel bağlılık üzerindeki etkileri ve Eskişehir'de sağlık personeli üzerinde bir uygulama* (Yayın No. 101558) [Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.
- Chapa, S. (2012).** *What school leaders need to know about teacher retention.* Doctoral Dissertation, University of Houston, U.S.A.
- Creswell, J. W. (2020).** Arastirma deseni, nitel, nicel ve karma yontem yaklasimlari "(SB Demir Trans.).[Research design: Qualitative, quantitative, and mixed methods approaches.]. *Ankara: Egiten Kitap. Eurasian Journal of Educational Research*, 85, 185-204.
- Çakır, A. (2007).** *İlköğretim okullarında görev yapan öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeyleri ve okul kültürü algıları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Yeditepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 211334).

Kaya, A., Kaya, M. & Gezen, H. (2024). Öğretmenlerin okulda kalma tutumları ile örgütsel bağlılık algı düzeyleri arasındaki ilişki. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 36-54.

Çekin, İ. (2022). *Kamu Okullarında Görev Yapan Öğretmenlerin Sürekli Kaygıları ile Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki.* (Tez No. 770350) [Yüksek Lisans Tezi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Çeliker, S. (2021). *Öğretmenlerin örgütsel bağlılık algıları ile etkili okul arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 680808) [Yüksek Lisans Tezi, Sütçü İmam Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Çimen, M. (2022). *Lise Öğretmenlerinin Mesleki Tükenmişlik Düzeyleri ile Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki.* (Tez No. 737285) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Çokluk, Ö., Şekercioğlu, G. & Büyükoztürk, Ş., (2016). *Sosyal bilimler için çok değişkenli istatistik SPSS ve LISREL uygulamaları.* Pegem Atif İndeksi, 001-414.

Çömrü, K. (2022). *Öğretmenlerin Algılarına Göre Okul Müdürlerinin Duyguları Yönetme Yeterlilikleri ile Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki.* (Yayın No. 747868) [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi-İzmir]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Dağlı, A., ve Gençdal, G. (2018). Öğretmenlerin örgütsel bağlılığa ilişkin algılarının bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 7(14), 164-175. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ejedus/issue/40720/471079>.

Demir, K. (2016). Relations between teachers organizational justice perceptions and organizational commitment and job satisfaction in the school: A metaanalysis. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 1408-1417. Retrieved from <https://www.jhumansciences.com/ojs/index.php/IJHS/article/view/3396>

Demir, R. (2022). *Okul Yöneticilerinin Liderlik Stilleri ile Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki.* (Yayın No. 740805) [Yüksek Lisans Tezi, Pamukkale Üniversitesi-Denizli]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Demir, S. (2023). öğretmen özerkliğinin okulda kalma tutumu üzerindeki rolü:İlkokul öğretmenleri üzerine bir araştırma. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(87), 806-818.

Demirel, E. T. ve Çakınberk, A. (2010). Örgütsel bağlılığın belirleyicisi olarak liderlik: sağlık çalışanları örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 24, 103-119.

Derin, F. (2019). *Ortaokul öğretmenlerinin iş doyumu ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 586946) [Yüksek Lisans Tezi, Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Eisenberg, E.M., Monge, P.R., & Miller, K.I. (1983). Involvement in communication networks as a predictor of organizational commitment. *Human Communication Research*, 10 (2), 179-201. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1111/j.1468-2958.1983.tb00010.x>.

Firestone, W.A. & Pennell, J.R. (1993). Teacher commitment, working conditions, and differential incentive policies. *Review of Educational Research*, 63 (4), 489-525.

George, D., ve Mallery, P., (2003). *SPSS for windows step by step: A simple guide and reference*, 11.0 Update (4th Ed.), Allyn and Bacon, Boston.

Kaya, A., Kaya, M. & Gezen, H. (2024). Öğretmenlerin okulda kalma tutumları ile örgütsel bağlılık algı düzeyleri arasındaki ilişki. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 36-54.

Gezen, H. (2021, June). *Ortaokul Öğretmenlerinin Sınıf Yönetimi Kaygı Düzeylerinin Belirlenmesi ve Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi.* In Biruni University 1st International Congress on Teaching and Teacher Education Full-Text Proceedings Book Icotte2021 11-12 June 2021 (p. 60).

Gezen, H., ve Kaya A., (2023). Öğretmenlerin anlamlı iş algı düzeylerinin örgütsel dedikodu ve örgütsel ikilyüzlülük algı düzeylerine etkisi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(37), 55-79.

Guarino, C., Santibanez, L. & Daley, G. (2006). Teacher recruitment and retention: A review of the recent empirical literature. *Review of Educational Research*, 76(2), 173-208.

Günce, S. (2013). *İlköğretim Okullarında Örgütsel Adalet ile Örgütsel Bağlılık İlişkisi.* (Yayın No. 326077) [Yüksek Lisans Tezi, Harran Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Güngör, S.K., & İlişen, E. (2018). Öğretmenlerin örgütsel destek algıları ile örgütsel bağlılıkları arasındaki ilişkinin analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 962-977. <https://dergipark.org.tr/en/pub/kefad/issue/59094/850547>.

Gürkan, G. Ç. (2006). *Örgütsel bağlılık: Örgütsel iklimin örgütsel bağlılık üzerindeki etkisi ve Trakya Üniversitesi'nde örgüt iklimi ile örgütsel bağlılık arasındaki ilişkinin araştırılması.* (Yüksek lisans tezi). Trakya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Edirne. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 206826).

Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2013). *Multivariate data analysis.* Always Learning.

Han, B. (2019). *İnformal iletişim biçimi olarak okullarda söylenti ve dedikodunun öğretmen görüşlerine göre incelenmesi.* (Tez No.582702) [Doktora tezi, Dicle Üniversitesi -Diyarbakır]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Ingersoll, R. M. (2007). Short on power long on responsibility. *Educational Leadership*, 65(1), 20-25.

İlişen, E. (2017). *Öğretmenlerin Örgütsel Destek Algıları İle Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişki.* (Yayın No. 469669) [Yüksek Lisans Tezi, Osmangazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

İlter, P. (2019). *Resmi Eğitim Kurumlarında Görev Yapan Rehber Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık ve Motivasyon Düzeyleri Arasındaki İlişki.* (Yayın No. 569422) [Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Kaplan, V. (2020). *Öğretmenlerin Kişilik Özellikleri ile Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkinin Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi* (Yayın No. 638162) [Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Kaya, A. (2019). *Öğrenme çevikliği, öğretmen kalitesi ve öğretmenin okulda kalma tutumuna ilişkin öğretmen görüşleri* (Tez No.552332) [Doktora tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi -Bolu]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Kaya, A. ve Argon, T. (2019). Öğretmenin okulda kalma tutumu ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *International Journal of Human Sciences*, 16(4),

Kaya, A., Kaya, M. & Gezen, H. (2024). Öğretmenlerin okulda kalma tutumları ile örgütsel bağlılık algı düzeyleri arasındaki ilişki. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 36-54.

1180-1196.

Kılınçarslan, S. (2013). *Okul Yöneticilerinin Liderlik Stilleri ile Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (İzmir İli Karabağlar İlçesi Örneği)* (Yayın No. 347982) [Yüksek Lisans Tezi, Okan Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Kırıştı, B. (2017). *Öğretmenlerin Kolektif Yeterlilik Algıları ile Örgütsel Bağlılık Algıları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi*. İstanbul: Yeditepe Üniversitesi.

Lambert, L., Walker, D., Zimmerman, D. P., Cooper, L. E., Lambert, M. D. Gardner, M. E. and Szabo, M. (2002). *The constructivist leader* (2nd ed). New York: Teacher College Press.

Leithwood, K., Harris, A., & Hopkins, D., (2008). Seven strong claims about successful school leadership, *School Leadership and Management*, 28(1), 27- 42, <https://doi.org/10.1080/13632430701800060> (17.06.2020).

Sonnentag, S. & Frese, M. (Ed.), (2002). Performance concepts and performance theory. *Psychological management of individual performance* (ss. 3-25) içinde, John Wiley & Sons.

Tabachnick, B. G. & Fidell, L. S., (2013). *Using multivariate statistics* (6. Baskı). Pearson Education Limited.

Tan, S. (2017). *Öğretmen Algılarına Göre Örgütsel Sağlık ve Örgütsel Bağlılık Arasındaki İlişkinin İncelenmesi* (Yüksek lisans tezi). Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Siirt. Yüksek Öğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi'nden edinilmiştir. (Tez No. 462081).

Taş, A. (2017). İş Doyumu ve Örgütsel Bağlılık. Özdemir, S. ve Cemaloğlu, N. (Ed.), *Örgütsel Davranış ve Yönetimi* (2. Baskı, s.1-31) içinde. Pegem Akademi Yayıncılık.

TDK (2024). Türk Dil Kurumu Türkçe Sözlüğü. <http://www.tdk.gov.tr>.

Tekinarslan, R. (2019). *Ortaöğretimde Görev Yapan Öğretmenlerin İş Yaşamı Kalitesi Algıları ile Örgütsel Bağlılık Düzeyleri Arasındaki İlişki* (Yayın No. 569426) [Yüksek Lisans Tezi, Ahi Evran Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Üstüner, M. (2009). Öğretmenler için örgütsel bağlılık ölçeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 1-17.

Yalçın, S. (2014). *Öğretmenlerin algılarına göre okul yöneticilerinin liderlik stilleri ile öğretmenlerin iş yaşam kalitesi ve örgütsel bağlılık düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi* (Yayın No. 381628) [Doktora Tezi, Atatürk Üniversitesi]. YÖK Tez Merkezi, <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>.

Yazıcıoğlu, Y. ve Erdoğan, S., (2004). *SPSS uygulamalı bilimsel araştırma yöntemleri*, Detay Yayıncılık, 448s.

Yeşil, Ö. (2022). *Örgütsel sinerjinin öğretmenlerin örgütsel bağlılıklarına etkisi*. (Tez No.732443) [Yüksek Lisans tezi, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi -İstanbul Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.

Yorulmaz, A., & Çelik, S. (2016). İlkokul öğretmenlerinin örgütsel bağlılık, örgütsel sinizm ve örgütsel

Kaya, A., Kaya, M. & Gezen, H. (2024). Öğretmenlerin okulda kalma tutumları ile örgütsel bağlılık algı düzeyleri arasındaki ilişki. *Göbeklitepe Eğitim ve Spor Bilimleri Dergisi*, 3 (1), 36-54.

vatandaşlık davranışları arasındaki ilişki. *Kalem Eğitim ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1),161-193.
<http://dx.doi.org/10.23863/kalem.2017.60>.

Zenit, G. (2022). *Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılıkları ile Eğitime İnanma Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi.* (Tez No.759739) [Yüksek Lisans tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi - Kahramanmaraş. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.